

TEKFEN MÜHENDİSLİK

**Konsept ve Detay Tasarım Aşamalarında
Proses Güvenliği Sağlama,
Tasarımda Karşılaşılan Güçlükler
ve Çözüm Yöntemleri**

Özlem Andaç Sandıkkaya

*IV.Tehlikeli Kimyasalların Yönetimi ve Proses Güvenliği
Sempozyumu ve Sergisi
24.04.2019*

Konsept ve Detay Tasarım Aşamalarında Proses Güvenliği Sağlama, Tasarımda Karşılaşılan Güçlükler ve Çözüm Yöntemleri

Proses Tasarımı

- ✓ Endüstriyel bir prosesi fikir noktasından alıp geliştirme, yapılandırma ve optimize etme yolunu izleyerek operasyona alma aşamasına kadar getirme çalışmalarının tamamı.

Proses Güvenliği

- ✓ Tehlikeli maddelerin operasyonunu güvenli dizayn, mühendislik ve operasyon prensipleri uygulayarak denetim altında tutmak için yapılan çalışmaların tamamı.

Proses Tasarımı Aşamaları

- ✓ Konsept (temel) mühendislik
- ✓ Detay mühendislik

Konsept ve Detay Tasarım Aşamalarında Proses Güvenliği Sağlama, Tasarımda Karşılaşılan Güçlükler ve Çözüm Yöntemleri

Konsept Tasarım Esnasında Proses Güvenliği Çalışmaları

- ✓ Akışkan Listesi Hazırlanması
- ✓ Dizayn Basınç & Dizayn Sıcaklık Değerlerinin Seçilmesi

Detay Tasarım Esnasında Proses Güvenliği Çalışmaları

- ✓ Tehlikeli Alan Sınıflandırmasının Yapılması
- ✓ Güvenlik Vanalarının Seçimi ve Basınç Tahliye Sistemi
- ✓ HAZOP/SIL

Konsept ve Detay Tasarım Aşamalarında Proses Güvenliği Sağlama, Tasarımda Karşılaşılan Güçlükler ve Çözüm Yöntemleri

Akışkan Listesi Hazırlanması

- ✓ Proseste yer alan tüm akışkanların özelliklerinin uluslararası standartlara göre belirtildiği liste
- ✓ Zehirli, yanıcı, yakıcı, korozif, reaktif
- ✓ Kirleticiler
- ✓ Özel durumlar

FLUID	Stream n°	FLUID SYMBOL	Fluid Category (as per CLP)	Fluid Category (for isolation req.)	Fluid Category (as per ASME code)	CYCLIC SERVICE (YES / NO)	PHASE	DESIGN CONDITIONS		BASIC MATERIAL	CORROSION ALLOWANCE [mm]	PWHT (YES / NO)	SIZE RANGE [inches]										RATING	PIPING CLASS	REMARKS		
								PRESS.	TEMP.				PIPE		VALVES												
								[barg]	[°C]				MIN.	MAX.	Gate		Globe		Check								
															MIN.	MAX.	MIN.	MAX.	MIN.	MAX.	MIN.	MAX.				MIN.	MAX.
SOUR WATER	72	SW	H332 (HOLD)	Class C (HOLD)	NOTE 1	NO	L	13,70	90	CS	6	YES	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	150	AA95	Wet H2S service.	
KEROSENE	73	P	H226	Class C	NOTE 1	NO	L	21,60	230	CS	3	NO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	300	BA51	Upstream control valve. Steam-out: 4,5 barg @ 166 °C and FV @ 166 °C.	

Konsept ve Detay Tasarım Aşamalarında Proses Güvenliği Sağlama, Tasarımda Karşılaşılan Güçlükler ve Çözüm Yöntemleri

Akışkan Listesi Hazırlanması

- ✓ CLP Regülasyonuna ve ASME Koduna göre Akışkan Kategorisi (EC 1272/2008) (ASME B31.3)
- ✓ ASME koduna göre Akışkan Kodu
- ✓ Kirleticiler ve safsızlıklar (sulfur, klorür, nitrojen, oksijen, hidrojen)
- ✓ Özel durumlar

Konsept ve Detay Tasarım Aşamalarında Proses Güvenliği Sağlama, Tasarımda Karşılaşılan Güçlükler ve Çözüm Yöntemleri

Akışkan Listesi Hazırlanması, Örnek Problemler

- ✓ Petrol içerisindeki sülfür ve “wet H₂S” problemi
- ✓ Soğutma suyu içerisindeki klorür problemi
- ✓ LPG tipi akışkanlarda “atmospheric venting” sıcaklığı
- ✓ Hidrojen konsantrasyonu ve PWHT gereksinimi

Konsept ve Detay Tasarım Aşamalarında Proses Güvenliği Sağlama, Tasarımda Karşılaşılan Güçlükler ve Çözüm Yöntemleri

Dizayn Basıncı ve Dizayn Sıcaklığı Seçimi

- ✓ Maksimum operasyon değerleri üzerine marjın
- ✓ Mühendislik şirketleri ve müşteri tercihinine bağlı olarak ufak farklılıklar

BUILD
DING
FUTURE

IV.Tehlikeli Kimyasalların Yönetimi ve Proses Güvenliği Sempozyumu ve Sergisi, 2019

Konsept ve Detay Tasarım Aşamalarında Proses Güvenliği Sağlama, Tasarımda Karşılaşılan Güçlükler ve Çözüm Yöntemleri

Dizayn Basıncı ve Dizayn Sıcaklığı Seçimi, Örnek Problemler

- ✓ Pompa bulunan hatlarda shut-off basıncı
- ✓ Shut-off basıncı, kontrol vanası önü ve ardı
- ✓ Yangın durumunda erişilmesi mümkün sıcaklık

BUILD
DING
FUTURE

IV.Tehlikeli Kimyasalların Yönetimi ve Proses Güvenliği Sempozyumu ve Sergisi, 2019

Konsept ve Detay Tasarım Aşamalarında Proses Güvenliği Sağlama, Tasarımda Karşılaşılan Güçlükler ve Çözüm Yöntemleri

Optimum Dizayn

Akışkan Listesi

Malzeme & Korozyon Payı

MALİYET

Dizayn Basıncı ve Sıcaklığı

Malzeme Kalınlığı

MALİYET

BUILD
DING
FUTURE

Konsept ve Detay Tasarım Aşamalarında Proses Güvenliği Sağlama, Tasarımda Karşılaşılan Güçlükler ve Çözüm Yöntemleri

Tehlikeli Alan Sınıflandırmasının Yapılması

- ✓ Ekipman ve borulamadan potansiyel dışarı sızma noktaları
- ✓ Sızma riski olan akışkanın parlama noktası, alevlenme noktası, en düşük patlama konsantrasyonu özellikleri

Konsept ve Detay Tasarım Aşamalarında Proses Güvenliği Sağlama, Tasarımda Karşılaşılan Güçlükler ve Çözüm Yöntemleri

Tehlikeli Alan Sınıflandırmasının Yapılması

- ✓ Alanların kritiklik özelliği Zone 0, Zone 1, Zone 2
- ✓ Ex-proof gereksinimi, topraklama ihtiyacı, yıldırımdan korunma önlemleri, elektrik kablo yerleşimi, bakım/onarım esnasında alınması gerekli önlemler

Konsept ve Detay Tasarım Aşamalarında Proses Güvenliği Sağlama, Tasarımda Karşılaşılan Güçlükler ve Çözüm Yöntemleri

Güvenlik Vanalarının Seçimi ve Basınç Tahliye Sistemi

- ✓ Sistemde ani basınç artışı olduğunda basınç tahliyesi
- ✓ Tüm senaryoların belirlenmesi, örneğin yangın, güç kesintisi, akışkan önünün kapanması, ekipman taşması
- ✓ Tüm gerekli noktalara vana yerleşimi
- ✓ Doğru şekilde orifiz boyutlandırma yapılması

Konsept ve Detay Tasarım Aşamalarında Proses Güvenliği Sağlama, Tasarımda Karşılaşılan Güçlükler ve Çözüm Yöntemleri

Güvenlik Vanalarının Seçimi ve Basınç Tahliye Sistemi

- ✓ Basınç tahliye sistemi, örneğin atmosfer, flare, blowdown
- ✓ Tahliye hattının uygun boyutlandırılması

BUILD
DING
FUTURE

Konsept ve Detay Tasarım Aşamalarında Proses Güvenliği Sağlama, Tasarımda Karşılaşılan Güçlükler ve Çözüm Yöntemleri

Güvenlik Vanalarının Seçimi ve Basınç Tahliye Sistemi, Örnek Problemler

- ✓ Tüm olası senaryoların ve yeni koşulların gözden geçirilmesi
- ✓ Akış miktarının kritik duruma göre yapılması
- ✓ Orifiz boyutu ve tahliye sistemi boyutunun uygun seçilmesi

Konsept ve Detay Tasarım Aşamalarında Proses Güvenliği Sağlama, Tasarımda Karşılaşılan Güçlükler ve Çözüm Yöntemleri

HAZOP/SIL

- ✓ Bağımsız bir güvenlik uzmanı
- ✓ Tüm tesis ve tüm senaryoların gözden geçirilmesi
- ✓ Olası tehlikelere karşı önlemlerin tanımlanması

Teşekkürler!

